

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Asiantuntijakuuleminen 23.9.2022

HE 157/2022

laiksi valtion rahoituksesta kansallisille taidelaitoksille (lakiehdotus 1.).

Lausunto

Suomen kansallisoopperan ja -baletti sr kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto sen toimintaan merkittävästi vaikuttavasta lakiesityksestä ja lausuu hallituksen esityksestä laiksi valtion rahoituksesta kansallisille taidelaitoksille seuraavan.

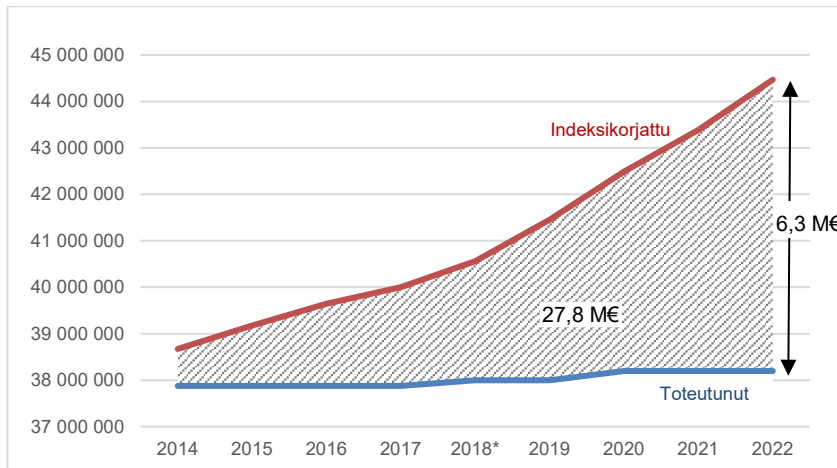
Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtion rahoituksesta kansallisille taidelaitoksille (Kansallisgalleria, Suomen kansallisooppera ja -baletti, Suomen Kansallisteatteri) ja ehdotetaan muutettavaksi Kansallisgalleriasta annettua lakia.

Lakiesitys perustuu työryhmäehdotukseen, jonka tavoitteena on parantaa kansallisten taidelaitosten oikeudellista asemaa ja turvata rahoituksen ennakoitavuutta ja vakautta (Ehdotus kansallisten taidelaitosten rahoitukseksi, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:40). Suomen kansallisooppera ja -baletti sr on kiitollinen mahdollisuudesta osallistua työryhmätyöskentelyyn ja on lausunnossaan 2.12.2021 kannattanut työryhmän ehdotusta.

Katsomme hallituksen esityksen perusteluiden kuvaavan hyvin ja asianmukaisesti kansallisten taidelaitosten historiaa, nykytilaa, roolia yhteiskunnassa ja haasteita eri näkökulmista. Maamme ainoana ooppera- ja balettitalona tunnistamme Kansallisoopperan ja -baletin roolin suomalaisen taiteen ja kulttuurin vaalijana ja edistäjänä, innovaattorina ja työllistäjänä. Pidämme lakiehdotuksen tavoitteita kansallisten taidelaitosten rahoituksen ja sen ennakoitavuuden vahvistamiseksi erittäin tärkeinä. Puollamme Kansallisoopperan ja -baletin rahoituksen perusteena olevien tehtävien hyväksymistä (2 §). Pidämme myös hallituksen esityksen perusteluissa kuvattua tavoiteohjausmenettelyä sekä lakiehdotuksen 3 § mukaista tavoitteiden asettelua hyvänä ja toimivana toimintatapana.

Pidämme erittäin tärkeänä, että rahoituslaki säädetään pikaisesti ja valtion rahoitus kytketään kustannustason kehitykseen työryhmäehdotuksen mukaisesti. Suomen kansallisoopperan ja -baletin toiminta-avustus ei ole seurannut kustannustason kehitystä. Hallituksen esityksessä on kuvattu, miten avustuksen määrä olisi kehittynyt, jos se olisi seurannut kustannuskehitystä (ks. luku 2.5 Nykytilan arviointi). Kansallisoopperan ja -baletin toiminta-avustus vuonna 2022 oli 6,3 miljoonaa euroa jäljessä kustannustason noususta (ks. seuraava kuva). Vuosien 2014–2022 yhteenlaskettu jäämä on 27,8 miljoonaa euroa, jonka Kansallisooppera ja -baletti on pystynyt kompensoimaan toiminnan tehostamisella, säästöillä ja omarahoituksen, lähinnä lipputulojen hyvällä kehityksellä. Jatkossa tämä ei kuitenkaan enää ole mahdollista, mikä merkitsee, että esimerkiksi työehtosopimusten yleistä linjaa noudattavista palkankorotuksista seuraavaa

henkilöstökustannusten nousua on mahdotonta kattaa. Tämänhetkinen inflaatio ja mahdollisesti kiihtyvä palkkainflaatio nostavat merkittävästi Kansallisoopperan ja -baletin kustannustasoa vuonna 2023. Siksi pidämme toiminta-avustuksen leikkauksen perumista valtion talousarvioesityksessä vuodelle 2023 asianmukaisena.

Kuva: Suomen kansallisooppera ja -baletti sr:n valtion toiminta-avustus toteutuneena ja indeksikorjattuna (* Määrärahan tarkistus aiheutui muuttuneesta toimintatavasta kulttuurilaitosten rahoituksessa)

Kansallisooppera ja -baletti kannattaa hallituksen esitystä laiksi valtion rahoituksesta kansallisille taidelaitoksille siten, että rahoitus kytketään indeksillä kustannustason kehitykseen. Kansallisten taidelaitosten rahoituksen kehitys saataisiin siten tasavertaiseksi muiden teattereiden ja orkestereiden, Ylen, kirkon sekä yliopistojen kanssa, joiden valtionrahoitus on sidottu indeksiin.

Kansallisoopperalla ja -baletilla ei ole lausuttavaa hallituksen esityksestä laiksi Kansallisgalleriasta annetun lain 29 §:n muuttamisesta.

Kunnioittavasti

Gita Kadambi
Pääjohtaja
Suomen kansallisooppera ja -baletti sr